

Kunnskapsinnhenting – verdiskaping i nord

Utredningsprogram

Juni 2012

1. Bakgrunn

I oppdateringen av forvaltningsplanen for det marine miljø i Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten (Meld. St. 10 (2010-2011)) ble det initiert en kunnskapsinnhenting om verdiskaping i de berørte områdene:

Nærings- og handelsdepartementet, Fiskeri- og kystdepartementet, Kommunal- og regionaldepartementet og Miljøverndepartementet gjennomfører kunnskapsinnhenting om virkninger og ringvirkninger av økt satsing på verdiskaping som reiseliv og fiskerirelaterte virksomheter. Kunnskapen som samles inn, skal kunne brukes som grunnlag for neste oppdatering av forvaltningsplanen... Temaene for kunnskapsinnhenting vil blant annet inkludere samfunns- og næringsmessige ringvirkninger fastsatt i samspill med regionale og lokale myndigheter.

Formålet med forvaltningsplanen er å legge til rette for verdiskaping gjennom bærekraftig bruk av ressurser og økosystemtjenester i Barentshavet – Lofoten og samtidig opprettholde økosystemenes struktur, virkemåte, produktivitet og naturmangfold. Påvirkning/belastning på økosystemene i havet må vurderes i forbindelse med de ulike utredningene.

Geografisk omhandler denne kunnskapsinnhenting de tre nordligste fylkene (Nordland, Troms og Finnmark), med særlig fokus på kystområdene. Utgangspunktet for avgrensningen er den oppdaterte forvaltningsplanen for Barentshavet – Lofoten.

Organisering av arbeidet

Arbeidet med kunnskapsinnhenting ledes av en departementsgruppe (FKD, KR, MD og NHD) bistått av et prosjektteam, bestående av en prosjektleder og prosjektmedarbeider. I tillegg vil det innhentes ekstern fagkompetanse ved behov.

Opplegg for kunnskapsinnhenting

Proessen for kunnskapsinnhenting er delt inn i tre hovedtrinn:

1. Innspillfase (mars–juni 2012)
2. Utredningsfase (august 2012–juni 2013)
3. Høringsfase (august 2013–februar 2014)

Dette dokumentet inneholder utredningsprogram og tidsplan for kunnskapsinnhenting og omhandler således først og fremst utredningsfasen. Utredningsprogrammet bygger i stor grad på mottatte innspill, og derfor presenteres prosessen i innspillfasen kort nedenfor.

Den avsluttende høringsfasen omtales også kort nedenfor.

Innspill/Samråd – involvering av interessegrupper

Kunnskapsinnhenting skal være en åpen prosess med stor grad av samspill med lokale og regionale myndigheter og berørte interessegrupper. Det er derfor i oppstarten av prosjektet

vektlagt å innhente innspill, i form av møter med utvalgte aktører/organisasjoner, en innspillskonferanse og skriftlige innspill.

I april 2012 ble det gjennomført en innspillskonferanse med regionale og lokale myndigheter, fagmiljøer og interessegrupper i Lofoten kulturhus i Svolvær. Konferansen samlet 225 deltakere. Konferansen innholdt både forberedte innlegg og innspill fra salen (se program i vedlegg 2), og i alt 30 innspill fra salen ble registrert.

Prosjektgruppen har i denne fase også hatt møter med et utvalg aktører (se vedlegg 3 for en liste over disse.)

Alle aktører har hatt anledning til å komme med skriftlige innspill til kunnskapsinnhenting. Frem til 30.05.2012 er det registrert i alt 53 skriftlige innspill (se vedlegg 4 for en liste over aktører som har levert innspill). Innspillene er tilgjengelige på www.nhd.dep.no

Alle innspillene er blitt vurdert i utarbeidelsen av utredningsprogrammet.

Andre prosesser

Olje- og energidepartementet gjennomfører en kunnskapsinnhenting om virkninger av petroleumsvirksomhet i uåpnede deler av det nordøstlige Norskehavet, se www.oed.dep.no. Denne prosessen startet opp i august 2011 og planlegges avsluttet ved årsskiftet 2012/2013. Det skjer en viss grad av koordinering av kunnskapsinnhentingene, blant annet for å muliggjøre at resultatene fra OEDs kunnskapsinnhenting kan brukes inn i NHD, FKD, KRD og MDs kunnskapsinnhenting.

2. Utredningsprogram

Utredningene skal vise virkninger og ringvirkninger av økt satsing på økonomisk verdiskaping innenfor de aktuelle tema/sektorer. Det er ønskelig å vurdere verdiskaping i et bredt perspektiv hvor det tas hensyn til både økonomiske, sosiale og miljømessige virkninger og ringvirkninger. Tema for utredningene er basert på innspill fra fase 1 og de involverte departementene.

Kunnskapsinnhentingene dekker et bredt spekter av næringer og problemstillinger, og skal synliggjøre potensialet for verdiskaping i næringene hver for seg og samlet. For å håndtere dette på en konsistent måte legges det opp til å gjennomføre deler av utredningsfasen i form av beskrivelse av framtidsskildringer, hvor hver sektor først analyseres for seg og deretter ses i sammenheng med hverandre i form av konsistente framtidsskildringer. Parallelt vil det gjennomføres flere tverrgående utredninger av tema (herunder virkemiddelbruk) som ikke naturlig hører inn under sektoranalysene. Sentrale variabler og forutsetninger som kommer fram i prosessen vil danne grunnlaget for beregninger ved bruk av økonomiske modeller for å beskrive mulige virkninger og ringvirkninger av satsinger (dvs. virkemiddelbruk).

Det er foretatt en rekke scenario- og sektoranalyser for området de siste 10 årene. Gjenbruk, sammenstilling, kvalitetssikring og videreutvikling av eksisterende analyser er dels vurdert i utformingen av utredningsprogrammet og vil også inngå som en del av de utredninger som vil iverksettes.

En tentativ overgripende tidsplan for utredningsarbeidet presenteres i vedlegg 1.

Fremtidsbilder

Fremtidsbilder kan baseres på flere ulike metoder, men som alle har det til felles at de er en måte å forholde seg til en uforutsigbar fremtid. Hovedpoenget er at usikkerheten vi har om fremtiden formidles gjennom et sett av forskjellige mulige historier om fremtiden, i dette tilfellet med bakgrunn i bl.a. sektoranalyser og virkemiddelvurderinger. Mens prognoser lages for å vise den mest sannsynlige fremtid, og visjoner handler om en ønsket fremtid, viser vi med fremtidsbilder et sett av flere mulige, tenkelige fremtidsbilder. Gode fremtidsbilder forteller om noe som kan skje, og som er viktig å tenke gjennom i forbindelse med langsiktige og fremtidsrettede beslutninger som kan tas allerede i nær fremtid. I arbeidet med fremtidsbilder er involvering av berørte aktører (næringer, regionale myndigheter og interessegrupper) i nord viktig. Gjennom prosessen som skal munne ut i fremtidsbildene vil disse aktørene bli direkte engasjert.

Som grunnlag for, og verktøy for å tegne fremtidsbilder vil vi bruke:

- Sektoranalyser
- Generell trendanalyse
- Regionaløkonomisk modell
- Tverrgående analyser
- Involvering av berørte aktører og eksperter (gjennom for eksempel kommunikasjonsgrupper, konferanser og workshops)

Til gjennomføringen av fremtidsbildene vil prosjektet knytte til seg en rådgiver som skal bidra i utformingen og gjennomføringen av prosessen.

Sektoranalyser

I sektoranalysene er formålet å kartlegge relevante næringer/sektorer, og vurdere potensialet for verdiskaping på mellomlang sikt (2030) og lang sikt (2050 og 2100). Gjennom utredningene vil det utarbeides bakgrunnsmateriale med status for de aktuelle næringene, og beskrivelse av deres fremtidsutsikter, herunder viktige næringsspesifikke trender.

Viktige momenter i kartleggingen vil være:

- Dagens struktur i sektoren (for eksempel aktører, kompetanse, samarbeid, verdikjeder – inkludert leverandører og kunder, grad av innovasjon.)
- Tallfesting av sektoren (herunder antall ansatte, verdiskaping mv.) i dag og en vurdering av potensial (gitt at alle virkemidler legges til rette)
- Utfordringer og flaskehalser. Identifisere og vurdere disse og gi forslag til hvordan de kan forseres.
- Utviklingstrender som vil ha stor betydning for utviklingen i sektoren

De sektorene som det vil utføres egne analyser for er:

- Fiskeri og havbruk
- Nye marine næringer
- Reiseliv
- Fornybar energi
- Mineralnæringen
- Annen industri og næringsvirksomhet

Kartleggingen av hver sektor vil starte med en oversikt over tilgjengelige studier og statistikk, og vil ved behov suppleres med direkte datainnsamling blant relevante aktører.

Generell trendanalyse

Det er viktig å få en oversikt over generelle, overgripende samfunnstrender som vil påvirke alle næringene i større eller mindre grad. Eksempler på slike kan være befolkningsvekst, vekst i etterspørselen etter energi og proteiner, urbanisering, globalisering, økonomisk vekst, teknologi, geopolitikk og klimaendringer.

Økonomisk modell

Det skal utarbeides et modellapparat som kan brukes til å gjennomføre fremskrivninger av befolkning, næringssammensetning og økonomi i de ulike fremtidsbildene. Grunnet prosjektets tidsmessige ramme vil det være en fordel om modellen kan bygge på allerede eksisterende modeller (dvs. en videreutvikling av en eksisterende modell). Gjennom modellen skal det kunne foretas beregninger på kommunalt/regionalt nivå.

Aktuelle virkemidler som modellen bør håndtere omfatter for eksempel:

- Utdanning: styrking av videregående skole og høyskoler/universitet
- Forskning og utvikling: Betydningen av økte bevilgninger og/eller økt samarbeid mellom forskningsinstitusjoner og næringsliv
- Infrastruktur: Hvilken betydning har økte investeringer (og drift) i infrastrukturtiltak
- Økonomiske virkemidler: Endringer i støtteordninger/subsidier inkludert det samlede innovasjonsvirkemiddelapparatet, skatter og avgifter
- Regelverksendringer

Det er ønskelig at modellen kan beskrive effekten forskjellige virkemidler har på følgende momenter:

- Næringssammensetning
- Sysselsetting og økonomisk verdiskaping
- Angi og skille mellom direkte (virkninger) og indirekte effekter (ringvirkninger)
- Befolkningsstruktur

Sektoranalysene og prosessen med å beskrive framtidbilder vil også gi innspill til aktuell virkemiddelbruk og effektparametre.

Konferanser/kommunikasjonsgrupper

I løpet av sektoranalysene og arbeidet med fremtidbilder vil det arrangeres flere workshops og eventuelt en større konferanse med relevante aktører. Hensikten med disse møtene vil være å diskutere trender og drivkrefter mv, som vil være førende for oppbygging av de forskjellige fremtidsbildene. Omfang og utforming av disse møtene vil avhenge av hvilken metodikk som velges.

Fremtidsbildene

For hvert fremtidsbilde (3 eller 4) skal følgende beskrives:

- hvordan ser Nord-Norge ut i år 2030: hvordan er næringssammensetningen, befolkningsstrukturen mv?
- Fortellingen om hvordan man kom dit – hvilke virkemidler ble brukt, hvordan slo forskjellige drivkrefter inn
- Verdiskaping, sysselsetting mv. i 2030: beregninger basert på den økonomiske modellen
- Vurdering av bærekraften i fremtidsbildene: hvordan vil fremtidsbildet se ut i et lenger tidsperspektiv, frem mot 2050 og 2100. Er det for eksempel robust gitt større klimaendringer, vekst i reiseliv, befolkningsvekst, økt behov for mat og fôr fra sjøen pga. knapphet på ferskvann, fosfor og landareal?

- Vurdering av verdiskaping, sysselsetting mv. i 2050 og 2100.
- Vurdering av usikkerheten i fremtidsbildet

Videre skal fremtidsbildene vurderes på tvers – hvordan forholder det seg til et gitt sett med utfordringer - er det for eksempel mulig å se for seg oljevirkosomhet i de uåpnede delene av det nordøstlige Norskehavet i de enkelte fremtidsbildene. Et viktig moment vil også være å vurdere hvilket handlingsrom man har innenfor hvert fremtidsbilde. Sistnevnte vil være essensielt for at fremtidsbildene skal kunne brukes for å bygge opp strategier og handlingsplaner for fremtiden.

Tverrgående utredninger

Innspillsfasen har pekt på noen kunnskapsbehov som best kan adresseres som tverrgående utredninger. Dette er utredninger som i stor grad ”vil stå på egne bein”, men hvor resultatene også vil nyttiggjøres i fremtidsbildene.

Det skal utføres tverrgående utredninger knyttet til følgende tema/områder:

- **Økosystemtjenester:** Økosystemtjenestetilnærmingen er et rammeverk for å analysere, synliggjøre og kommunisere samfunnets og menneskers avhengighet av økosystemer som livsgrunnlag. En viktig oppgave for kunnskapsinnhenting er å bidra til at verdiene av økosystemtjenestene i Nord-Norge blir synlige slik at myndigheter, næringsliv og enkeltpersoner kan ta hensyn til hvordan de valgene som gjøres påvirker naturen og naturens evne til å levere de tjenestene vi alle er avhengig av. Mange av de mulige satsingsområdene for økt verdiskaping og regional utvikling i Barentshavet - Lofoten vil medføre bruk og/eller påvirkning av økosystemtjenester. Fiskeri, havbruk, vindkraft, bølgekraft, bioenergi fra alger, tang og tare, havbeite og reiseliv er både eksempler på næringsvirksomhet som baserer seg på bruk av økosystemtjenester eller andre naturressurser, og områder som kan gi økt verdiskaping og regional utvikling. Gjennom en generell drøfting og bruk av konkrete case skal utredningen svare på følgende spørsmål:
 - Hva er de viktigste økosystemer og økosystemtjenester i Barentshavet-Lofoten?
 - Hva er verdiskapingspotensialet knyttet til de ulike bruksområdene for de ulike økosystemtjenestene? Hva er ringvirkningene?
 - Hvordan er sammenhengen mellom de ulike bruksområdene for økosystemtjenestene – hvilke avveininger må tas og hvordan bør det gjøres?
 - Hvordan er de intertemporale sammenhengene og hvilke avveininger må tas? Hvordan skal dagens generasjoner veies mot framtidige generasjoner?
 - Er det konflikter mellom ulike brukergruppers interesser? Har for eksempel storsamfunnet og lokalsamfunnet ulike interesser med hensyn til vern versus bruk? Hvilke avveininger må tas og hvordan bør det gjøres?
- **Attraktive lokalsamfunn og arbeidsmarkedsregioner:** Hva er et attraktivt lokalsamfunn og hvordan utvikler man dette? Hvilken rolle spiller lokalsamfunnene i utviklingen av bærekraftige arbeidsmarkedsregioner? Hvordan skape arbeidsmarkedsregioner som bidrar til at størst mulig av arbeidsstyrken tas i bruk?
- **Infrastruktur, logistikk og kommunikasjon:** Denne utredningen vil inkludere tema tilknyttet samferdsel, herunder sjøtransport, og sammenknytting av boregioner. Hva er

planene for Nord-Norge, og hva skal til for å utløse større investeringer? Hvilke fordeler og ulemper har ulike løsninger? Er det behov for samarbeid over grensene?

- **Kompetanse, forskning og innovasjon:** Kartlegging dagens tilbud, herunder utdanningsinstitusjoner, forskningsaktiviteter mv., og vurdering av morgendagens behov. Kartlegging bør også omfatte samarbeid mellom næringsaktører, forskningsinstitusjoner og offentlige aktører (triple helix). Sammenstille erfaringer med denne type samarbeid og tiltak med hensikt å finne hvordan de kan stimulere til innovasjon.
- **Kulturminner og verdiskaping:** Utredningen skal omhandle tema knyttet til bruken av kulturminner i regional utvikling (vern gjennom bruk, vekst eller vern), og spesifikt se på mulige effekter av Verdensarvstatus. Aktuelle problemstillinger vil for eksempel være kunnskap om positive og negative virkninger dersom Lofoten eller andre områder i nord får status som verdensarv.
- **Samlet virkemiddelbruk:** Hvordan virker ulike virkemidler og satsinger sammen? Hva er de samlede virkningene og hva er ringvirkningene lokalt og regionalt?

Hver utredning vil starte med en gjennomgang av allerede gjennomførte analyser mv., for å identifisere kunnskapshull som det kan være aktuelt å gå mer i dybden på.

Det kan også være aktuelt å inkludere ytterligere et par tverrgående utredninger, hvis det skulle oppstå behov for dette i løpet av kunnskapsinnhentingene.

Sammenstilling

Resultatene fra fremtidsbilder og tverrgående utredninger vil sammenstilles til en felles rapport (utkast til sluttrapport). I forbindelse med dette vil det også gjennomføres samfunnsøkonomiske vurderinger av de forskjellige fremtidsbildene og virkemidlene som brukes for å realisere disse.

Oppsummering

Tabellen nedenfor oppsummer utredningsbehovet i kunnskapsinnhentingene

1. Fremtidsbilder	2. Tverrgående utredninger
1.1 Fasilitator for fremtidsbildene	2.1 Økosystemtjenester
1.2 Utvikling av regional modell	2.2 Attraktive lokalsamfunn og arbeidsmarkedsregioner
1.3 Sektoranalyser	2.3 Infrastruktur, logistikk og kommunikasjon
1.3a Fiskeri og havbruk	2.4 Kompetanse, utdanning, forskning og innovasjon
1.3b Nye marine næringer	2.5 Kulturminner og verdiskaping
1.3c Reiseliv	2.6 Virkemiddelbruk
1.3d Fornybar energi	
1.3e Mineralnæring	
1.3f Annen industri og næringsvirksomhet	
1.4 Trendanalyse	
1.5 Fremtidsbilder	
3. Sammenstilling, inkl. samfunnsøkonomiske vurderinger	

3. Høringsfasen

Det planlegges en konferanse i Nord-Norge tentativt i begynnelsen av juni 2013 for å presentere status for arbeidet. Deretter vil innsamlet kunnskap sammenstilles og sendes på høring til berørte myndigheter og interessegrupper.

Prosjektet har som mål å sende ut utkast til sluttrapport i siste halvdel av august 2013 og vil straks etter dette arrangere en åpen høringskonferanse hvor rapportene blir presentert. Høringsfasen avsluttes etter planen i begynnelsen av oktober 2013 etter seks ukers høringsfrist. Basert på gjennomførte utredninger og innkomne høringsuttalelser vil det utarbeides en sluttrapport fra kunnskapsinnhentingene.

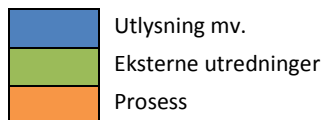
Sluttprodukter

Kunnskapsinnhentingene skal resultere i følgende rapporter/dokumenter:

- En rapport for hver sektoranalyse
- En rapport for hver tverrgående analyse/studie
- En rapport med fremtidsbilder
- En sammenfattende rapport om hele kunnskapsinnhentingene (inkludert samfunnsøkonomisk vurdering av virkemiddelbruk)
- Prosjektet tar også sikte på å utarbeide en eksempelsamling med faglige anbefalinger for å skape økt verdiskaping i nord.

VEDLEGG 1: TENTATIV TIDSPLAN

Fase	Aktivitet	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	
UTREDNING	1. Fremtidsbilder																						
	1.1 Rådgiver																						
	1.2 Regional modell																						
	1.3a fiskeri og havbruk																						
	1.3b nye marine																						
	1.3c reiseliv																						
	1.3d fornybar energi																						
	1.3e mineralnæringen																						
	1.3f andre næringer																						
	1.4 Trendanalyser																						
	1.5 Fremtidsbilder																						
	2. Tverrgående utredninger																						
	2.1 Økosystemtjenester																						
	2.2 Stedsutvikling																						
	2.3 Infrastruktur																						
2.4 Kompetanse																							
2.5 Kulturminner																							
2.6 Virkemidler																							
HØRING	3. Sammenstilling																						
	4. Høring																						
	Sende ut																						
	Motta/behandle																						
	5. Sluttføring																						
5.1 Sluttrapport																							
5.2 Andre sluttprodukter																							

VEDLEGG 2: INNSPILLSKONFERANSE

Thon Hotel Lofoten, Svolvær 16.04.12

Møteleder: Stein Gunnar Bondevik

DEL 1: OM NÆRING, FOLK OG MILJØ I NORD

- 11.00 Introduksjon og velkommen ved møteleder og ordfører i Vågan
- 11.15 *Næringslivet i nord*. Hvordan ser det ut og hvor ligger mulighetene? Ved Peter Arbo, professor ved Norges fiskerihøgskole
- 11.30 *Det skal bo folk i husan – folk og verdiskaping i nord*. Ved Britt Kramvig, førsteamanuensis ved Institutt for samfunnsplanlegging, Universitetet i Tromsø.
- 11.45 *Hva er bærekraftig verdiskaping?* Dag O. Hessen, professor i biologi, Universitetet i Oslo

12.00 **Lunsj**

DEL 2: ØKT VERDISKAPING: HVA SKAL TIL?

- 13.00 **Innledninger ved**
- Bård Vegar Solhjell, Miljøvernminister
 - Lisbet Berg-Hansen, Fiskeri- og kystminister
 - Trond Giske, Nærings- og handelsminister
 - Liv-Signe Navarsete, Kommunal- og regionalminister
 - Ann-Solveig Sørensen, Fylkesvaraordfører i Finnmark
 - Pia Svensgaard, Fylkesråd i Troms
 - Una Sjørbotten, Faggruppeleder regionalpolitikk i Nordland fylkeskommune
- 13.45 **TEMA: Fiskeri, havbruk og andre marine ressurser**
- Edel O. Elvevoll: *Marin bioprospektering*, 5 min.
 - Ole Torrissen: *Tareskog og karbonbinding*, 5 min
 - Mikal Steffensen: *Fisker for framtida*, 5 min
- Innspill fra organisasjoner, bedrifter, politikere og salen
- 14.30 **Pause** (30 min.)
- 15.00 **TEMA: Reiseliv**
- Bård Jervan: *Innovative opplevelser*, 5 min
 - Ann-Heidi Hansen: *Gåsehudopplevelser*, 5 min
 - Frode Hov: *Peis på!* 5 min
- Innspill fra organisasjoner, bedrifter, politikere og salen
- 15.45 **TEMA: Kompetanse og innovasjon**
- Pål Pedersen: *Kompetanse og verdiskaping*, 5 min
 - *SALT* fiskeværsinnovasjon, 5 min
- Innspill fra organisasjoner, bedrifter, politikere og salen
- 16.30 **Oppsummering** ved Bård Borch Michalsen
- 16.45 **Avslutning og epilog** ved Stein Gunnar Bondevik

REGISTRERTE INNSPILL FRA SALEN

Fiskeri mv:

FHL, v/Marit Bærøe
Natur og ungdom Nordland v/Ulrikke Kristoffersen
Norges fiskerlag v/Johnny Bergfjord
Andøy fiskarlag v/Bjørnar Nicolaysen
Nordland fylkesfiskerlag v/Einar Meløysund
Norges småkvalfangerlag v/Truls Soløy
Lena Hammes
Gratang kommune v/Ronny Grindsten
Andøy kommune v/Jonni Solsvik
MS Trinto/Å Sivertsen AS v/Edel Åsjord

Reiseliv mv:

Nordnorsk reiseliv v/Roger Johansen
Norsk landbruksrådgiving Lofoten v/Gustav A. Karlsen
NHO Reiseliv v/ Gunnar Nilsen
Lofotfiskens kulturarvsenter v/Marte Lundberg
Laukvik v/Gert-Jan Zeerstraten
Destinasjon Lofoten v/Elisabeth Dreyer
Natur og Ungdom v/Ulrikke Kristoffersen
Edel Storelvmo
Nofima v/Trude Borch
LofotenMat v/Anne Karine Statle

Innovasjon og kompetanse

Green Islands v/Per Kaare Holdal
Univ. i Nordland v/Audun Sandberg
Flakstad kommune v/Kurt Atle Hansen
KUN senter for kunnskap og likestilling v/Lindis Sloan
Torghatten Nord v/Bjørn Laksforsmo
Lofoten Høgskole v/Odd-Arne Sandberg

VEDLEGG 3: MØTER I INNSPILLSFASEN

Organisasjon	Personer	Dato
Riksantikvaren	Jostein Løvdal og Geir Tvedt	23/3 -12
WWF	Karoline Andaur, Fredrik Myhre og Stefan Norris	23/3 -12
Innovasjon Norge, Troms	Børge Hemmingsen	27/3 -12
FHL	Geir Ove Ystmark, Anja Valland	28/3 -12
NHO Reiseliv	Gunnar Nilssen Bianca M. Johansen (Arktisk meny) Erik Joakimsen (CNNS)	28/3 -12
Div. reiselivsaktører i Svolvær	Elisabeth Dreyer, Destinasjon Lofoten Ola Skjeseth, Svinøya rorbuer Eivind Holst, ordfører Vågan kommune Erik Taraldsen, Thon hotel Geir Nøtnes, Svolvær sjøhuscamp	17/4 -12
Storvågan	Marte Lundberg, Johannes Rørtveit (Lofotakvariet) Lars Tjoflot Engedalen (Lofotmuseet) Liv Helfjord Marhaug (Galleri Espolin)	17/4 -12
Henningsvær	Børge Larsen (Joker mat) Lene Svendsen, Johan Dingstad, Kalle Mentzen og Chaun Clark (Lofoten Arctic Hotell) Roger Tømmerås Cecilie Håland (Engelsmannsbrygga) Siv Hilde Lillehaug (LofotMat)	17/4 -12
Vestvågøy kommune	Ivar Jan Johansen, Johnny Finstad (Vestvågøy kommune) Richard Sandnes (Lofoten næringsforum) Hege Anita Eilertsen (Museum Nord/Lofotr Vikingmuseum) Børge Iversen	18/4 -12
Flakstad kommune	Tordis Berre (Ramberg gjestegård) Anders Tangrand (Lofoten design) Jim Olaissen (Nusfjord camping) Stein Iversen, Kurt Atle Hansen (Flakstad.kommune)	18/4 -12
Sekretariat for regjeringens ekspertutvalg om verdier av økosystemtjenester	Anne Brendemoen, Kirsten Grønvik Bråten	26/4 -12
Konkraft	Hans Petter Rebo Hilde Gunn Blindheim, Bengt Eidem (Olf) Dag Henning Odnes (Fellesforbundet) Olav Lie (LO)	26/4 -12
Norway Seafoods	Kai Jensen Martin Rasmussen	3/5 -12
Nordlaks	Tor Anders Elvegård	3/5 -12
Skretting		4/5 -12
Nordland Fylkeskommune	Una Sjørbotten, Liv Rask Sørensen, Olav Nyholmen, Terje Stabæk, Per Strømhaug	15/5 -12
Trefokus	Aasmund Bunkholt	16/5 -12

VEDLEGG 4: AKTØRER SOM HAR LEVERT SKRIFTLIG INNSPILL

Andøy Arbeiderparti/Fellesforbundet
Andøy Fiskarlag
Arctic Caviar
Arena Innovative opplevelser
Arnold Nygaard
Bjørn Kjensli
Bjørnar Nicolaisen
Christian Størmer
Datafront AS
Ellingsen Seafood
Fellesforbundet
FHL
Flakstad kommune
Folkeaksjonen Oljefritt LoVeSe
Handelshøyskolen i Bodø
Industri Energi
KonKraft
KUN senter for kunnskap og likestilling
Kåfjord kommune
Landbruksdepartementet
LO
Lofoten Arena
Lofoten Mat
Lofoten næringsforum
Midt-Troms regionråd
MIMIR
Museum Nord/Lofotr Vikingmuseum
NHO Nordland
NHO Reiseliv Nord Norge
NIFES
NOFIMA
Nordland fylkesfiskerlag
Nordland Fylkeskommune
Nordlandsforskning
Norges kystfiskerlag
NorLense
OLF
Riksantikvaren
SALT
Sametinget
Sekr. NOU Økosystemtjenester
Storvågan
Trefokus
Troms Fylkeskommune
Tromsø kommune
Universitetet i Nordland
Universitetet i Tromsø
Vestvågøy kommune

Virke
Værøy fiskarlag
Vågan Venstre
WWF